

דמשמע שסברי שהוא מעלה שטוב לעשות כן דאל"כ ודאי לא היו רשאין דמה שייך רשות להרוג את עלמנו כשליכא חיוב ומלוא, אבל אפשר דמאסתר חין ראייה דכל מעשיה ע"פ מרדכי ומסתמא ליה ליה שלא תמסור נפשה מלד רוח הקדש שעליו, או מלד רוח הקודש שהיה לה שהיתה נציאה לא מסרה נפשה, וא"כ אפשר לומר כר"ת שכדי שלא לומר רולא אני זכדי שלא לעשות ההכנות היו רשאיות. אבל ה"א כיון דאם היתה מחוייבת אסתר מדינה ליהרג עלמיה מפורש בגמ' שהיתה מוסרת נפשה דהא הקשה מאסתר דפרהסיא הואי ולא תירץ שהיה ליוי מהנציא הוראת שעה, אלמא דצור להגמ' שלא היה ליוי מהנציא ע"פ ה' שתצעלי לאהשורוש וממילא היתה מחוייבת ליהרג ולא לעצור כדון התורה, וא"כ ראייה שעל ההכנות חין מחוייבות ליהרג אף שעושות מעשה, ממילא כיון שלהנחת עלמן הוא היה גם אסורה להחמיר ויקשה על ר"ת, ואולי ר"ת פליג על הרי ירוחם שכביא הש"ך ויסצור דאף כשהוא אויסו להנחת עלמנו רשאי להחמיר והתוס' דאנכדרין דאוכיח בגר"א שסברי נמי דלהנחת עלמן אסור להחמיר יהיה דלא כר"ת, ויהיה מתורץ לר"ת גם ה"א דינוקתה דסוגיין, אבל לא מסתבר כלל ול"ע גם אליבא דר"ת, ולהרמב"ם ולתוס' סנהדרין היה קשה עוצה ול"ע"ג.

הערה יב

דף ד. ופלא גדול ראייתי ברגמ"ה דף ד' שכתב שאביו של הורדוס נשא במלחמה יפת תואר ועשה לה כדון תורה והוליד ממנה אותו הורדוס, דא"כ לא היה עבד וה"א מפורש בגמ' שהיה עבד. ואולי יש לומר שהרגמ"ה סובר שעבד אסור בנכרית, ועיין בתוס' נדה דף מ"ז שכתבו מה"א דר' ששה מסר לכו לערבי משמע מכאן דשפחה מותרת בעכו"ם וה"ה דעבד מותר בנכרית ולא גזרו עליו משום נשג"י, אפשר שרק צמה שמוותר מדאורייתא דהוא דרק זנות ולא דרך חתנות לא גזרו בעבד ושפחה אבל דרך חתנות שאסור מדאורייתא בנכרית כדאיתא בע"ז דף ל"ו ואיפסק כן ברגמ"ם פ"ב מא"כ אסור גם לעבד ושפחה, דהא דרך חתנות אינו בקידושין שלא תפסי קידושין בנכרית אלא שהוא לכוננה ליקחנה לאשה שהוא לקביעות, וכן יסצור דאסור עבד בנכרית דפרהסיא שהוא אסור מדאורייתא דהא קנחין פוגעין בו

ובמלחמה הוא נחשב דפרהסיא כדכתב הריעב"א קידושין דף כ"א, ולא קשה כלום מה שהקשה הפנ"י והאב"מ סימן ע"ז סק"א דכיון שאסור לצועלה בתוך המחנה חין זה פרהסיא דפרהסיא נחשב אם הדבר הוא מפורסם אף שלא בעל צפניהם מכיון שידועים הרבה שצועלה, דהא זמרי עלמו לא בעל צפני הרצים ואף לא צפני יחיד אלא בהקבצה שהוא אהל שנתייחדו שם, וצביל שלא ראו כשבעל ממש הולך הקב"ה לעשות נס שיכיון צדקותו וצנקבותה כדאיתא צסנהדרין דף פ"ב ופרש"י שיראו כולן שהיו דבוקים צ"ז, כדי שלא יאמרו שהרגם אחר שפירש ממנה, אלמא דצביל הידיעה שהוא צועל נחשב פרהסיא לכן מה שלקחה דפרהסיא למקום האנוע לצעול שם הוא נמי פרהסיא ואף שהוא גם קודם היחוד אם היה המקום רחוק ולא ראו צהיחוד ממש כיון שידוע לכל שלקחה להתייחד עמה ולצועלה נמי חין מקום לחלק משום דהידיעה בצרורה הוא כראיה ממש, ויש לאסור מדאורייתא. ולפ"ז גם בעבד היה אסור ורק מדין יפת תואר היה מותר זה כמו שכתב לישאל, ואף שלא אפשר צו לשון ולקחת לך לאשה משום שאין הקידושין תופסין חין זה עיכוב לענ"ס כדין דיפת תואר לא מציעה לרצ להא"ד בקידושין דף כ"א שאף כהן מותר ציפת תואר אף שלא קרינא ציה והצאתה אל תוך ביתך אלא אף לשמואל להא"ד דכהן אסור אף צביאה ראשונה, אפשר דולקחה לא נאמר לעיכובא אלא לחדש שליקותין יש לך זה שתופס קידושין, שלכן לעיכובא אינו מעבד אלא הלקיחה הפשוטה דאם לא יוכל ליקחנה כהא דכהן שאסור ליקחנה ולא בעבד שיכול ליקחנה וגאסרת צדין אישות דצני נח ושייך צו לשון לקיחה ולשון וביחה לך לאשה הפשוט אף שא"א פירוש תפיסת הקידושין שצולקחה וצוכיתה אינו מעבד, וגם ה"א לדינא איפסק כרצ צפ"ח ממלכים ה"ד, וממילא היה גם דין דיפת תואר בעבד שכתב לו לצועלה אף שהיא נכרית אבל הוא כמו ישאל שצריך לגיירה כשיראה לישאנה ולא הותר לו לצועלה בנכריותה כל הימים, וצבד כיון שלא הותר להיות כל הימים צאיסור יהיה דינו שצריך להעבולה לשם שפחה דרק צאופן זה תהיה מותרת לו לקביעות, ונעשית צבזילתה שפחה שהורדוס שגולד ממנה היה ממילא עבד, אבל הוא חדוש גדול שצריך לפרש זה להרגמ"ה אף שלא מצינו זה בשאר מפרשים.